

**Рэкамендацыі па арганізацыі адукацыйнага працэсу па вучэбным
прадмеце «Беларуская літаратура»
ў 2019/2020 навучальным годзе**

Навучанне беларускай літаратуры ў 2019/2020 годзе ў V–VII класах адбываецца па абноўленых праграмах 2017 года, у VIII класе – па праграмах 2018 года, якія рэалізуюць прынцып адноснай завершанасці зместу адукацыі на II ступені. У гэтым навучальным годзе на абноўлены змест навучання беларускай літаратуры пераходзіць IX клас, які будзе працаваць па новай вучэбнай праграме 2019 года выдання. У X–XI класах навучанне ажыццяўляецца па пераходных вучэбных праграмах для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання, зацверджаных Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у 2017 годзе.

Паколькі вывучэнне прадмета “Беларуская літаратура” будзе адбывацца па вучэбных дапаможніках для 5-6, 10-11 класаў, падрыхтаваных пад папярэдняю праграму, нагадаем пра некаторыя асаблівасці арганізацыі вучэбнага працэсу на II і III ступенях навучання.

5 клас

Цітова, Л. К. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 5-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання: у 2 ч. / Л. К. Цітова. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск, Нац. ін-т адукацыі, 2016.

Не вывучаецца матэрыял з раздзелаў:

“Роднае слова”: С. 18-19 (Я. Крупенька “Ёсць у кожнага з нас...”);

“Літаратурныя казкі і легенды”: 103–117 (Г. Марчук “Чужое багацце”);

“Выразнасць мастацкага слова”: с. 144–145 (А. Грачанікаў “Як ападае ліст...”);

“Літаратурны твор – складанае і непадзельнае мастацкае цэлае”: с. 34–36 (Р. Барадулін “Бацьку”).

6 клас

Бельскі, А. І. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 6-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / А. І. Бельскі, Л. К. Цітова. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск, Нац. ін-т адукацыі, 2016.

Не вывучаецца матэрыял з раздзелаў:

“Мой род. Родная зямля. Народ”: с. 27 (Г. Бураўкін “Я хачу прайсці па зямлі...”);

“Фальклор і літаратура”: с. 46–48, 79–80 (Я. Купала “Як у казцы...”, Г. Бураўкін “Малітва”);

“Тэмы і вобразы мастацкай літаратуры”: с. 196–203, 277–278 (Г. Сянкевіч “Незабыўныя старонкі славянскай мінуўшчыны”, М. Скрыпка “Свіння і Баран”);

“Фантастыка”: с. 292–303 (Д. Шульцэ “Роберцік”).

7 клас

Лазарук, М. А. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М. А. Лазарук, Т. У. Логінава, Г. А. Сухава. – Мінск, Нац. ін-т адукацыі, 2017.

Вучэбны дапаможнік поўнаасцю адпавядае абноўленай вучэбнай праграме.

8 клас

Лазарук, М. А. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М. А. Лазарук, В. І. Русілка, І. М. Слесарава, І. У. Рэпенка. – Мінск, Нац. ін-т адукацыі, 2018.

Вучэбны дапаможнік поўнаасцю адпавядае абноўленай вучэбнай праграме.

9 клас

Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 9-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / В.У. Праскаловіч [і інш.]; пад рэд. В.У. Праскаловіч, В. П. Рагойшы. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2019.

Вучэбны дапаможнік поўнаасцю адпавядае абноўленай вучэбнай праграме

10 клас (базавы)

Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / З. П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З. П. Мельнікавай, Г.М. Ішчанкі. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2016.

Не вывучаецца матэрыял з раздзелаў:

“Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя”: с. 22–26 (М. Гарэцкі “Роднае карэнне”);

“Беларуская літаратура сярэдзіны X стагоддзя (1940-я – сярэдзіна 1960-х гадоў)”: с. 163–164 і с. 291 (Максім Танк “Ave Maria”; паняцце “сатырычная камедыя”).

10 клас (павышаны)

Пры арганізацыі адукацыйнага працэсу на павышаным узроўні рэкамендуецца выкарыстоўваць дадатковую вучэбна-метадычную літаратуру:

1. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / З. П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З. П. Мельнікавай, Г. М. Ішчанкі. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2016.

2. Беларуская літаратура ў 10 класе: вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / З. П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З. П. Мельнікавай, Г. М. Ішчанкі. – Мінск, 2011.

3. Беларуская літаратура: дапам. для 10-га класа агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / А. І. Бельскі [і інш.]; пад рэд.: А. І. Бельскага, М. А. Тычыны. – Мінск, 2009.

4. *Верціхоўская, М. І.* Вывучэнне беларускай літаратуры ў 10–11 класах: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М. І. Верціхоўская; прадм. А. І. Бельскага. – 2-е выд., перапрац. – Мінск, 2012.

5. *Грынько, М. У.* Беларуская літаратура: зборнік творчых заданняў для тэматычнага кантролю: 10–11 класы: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М. У. Грынько, А. В. Руцкая, І. М. Гоўзіч. – Мінск, 2012.

6. *Грынько, М. У.* Пад ветразем спасціжэння і творчасці: 10 клас: дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / М. У. Грынько, А. В. Руцкая. – Мінск, 2010.

7. *Грынько, М. У.* Пад ветразем спасціжэння і творчасці: 10 клас: дапам. для вучняў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / М. У. Грынько, А. В. Руцкая. – Мінск, 2010

8. *Жуковіч, М. В.* Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі на ўроках беларускай мовы і літаратуры: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М. В. Жуковіч. – Мінск, 2015.

11 клас (базавы)

Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 11-га кл. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / З. П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З. П. Мельнікавай, Г. М. Ішчанкі. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2009.

Не вывучаецца матэрыял з раздзелаў:

“Беларуская літаратура перыяду 1960 — пач. 1990-х гадоў”: с. 77–79 (У тэме “Васіль Быкаў” пытанні тэорыі літаратуры “Аўтарская канцэпцыя жыцця і асобы. Гераічнае і трагічнае ў літаратуры”); с. с. 105–114 (У тэме “Ніл Гілевіч” верш “Святочны, старажытны дух калядны...”, раман у вершах “Родныя дзеці”); пытанне тэорыі літаратуры “раман у вершах як жанр”); с. 149–150 (У тэме “Рыгор Барадулін” верш “Божа, паспагадай усім...”); с. 188, пыт. 4 У тэме “Аляксей Дударэў” з анатацыі да п’есы “Князь Вітаўт” пытанне “Ахвярнасць, вернасць (пакаёўка Алёна) і здрада, халодны разлік, угодлівасць (стражнік Люцень)”);

“Беларуская літаратура на сучасным этапе”: с. 191-202 (Пытанні: Іншыя літаратурныя суполкі; Беларускі постмадэрнізм: творчыя асобы і жанры; Найноўшая беларуская літаратура (2000–2015)).

11 клас (павышаны)

Пры арганізацыі адукацыйнага працэсу на павышаным узроўні рэкамендуецца выкарыстоўваць дадатковую вучэбна-метадычную літаратуру:

1. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 11-га кл. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / З. П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З. П. Мельнікавай, Г. М. Ішчанкі. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2009.

2. Беларуская літаратура ў 11 класе: вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / З.П. Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З.П. Мельнікавай, Г.М. Ішчанкі. – Мінск, 2011.

3. Беларуская літаратура: дапам. для 11 класа. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / А.І. Бельскі [і інш.]; пад рэд.: А.І. Бельскага, М.А. Тычыны. – Мінск, 2009.

4. *Верціхоўская, М.І.* Вывучэнне беларускай літаратуры ў 10–11 класах: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М.І. Верціхоўская; прадм. А.І. Бельскага. – 2-е выд., перапрац. – Мінск, 2012.

5. *Верціхоўская, М.І.* Вывучэнне сучаснай беларускай драматургіі. 11 клас: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М.І. Верціхоўская. – 2-е выд. – Мінск, 2015.

6. *Гоўзіч, І.М.* Шукаем шэдэўры!..: (вопыты літаратурных даследаванняў): 11 клас: дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / І.М. Гоўзіч, І.Л. Шаўлякова-Барзенка. – Мінск, 2010.

7. *Гоўзіч, І.М.* Шукаем шэдэўры!..: (вопыты літаратурных даследаванняў): 11 клас: дапам. для вучняў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / І.М. Гоўзіч, І.Л. Шаўлякова-Барзенка. – Мінск, 2010

8. *Грынько, М.У.* Беларуская літаратура: зборнік творчых заданняў для тэматычнага кантролю: 10–11 класы: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М.У. Грынько, А.В. Руцкая, І.М. Гоўзіч. – Мінск, 2012

9. *Жуковіч, М.В.* Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі на ўроках беларускай мовы і літаратуры: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М.В. Жуковіч. – Мінск, 2015.